רוֹאִים עָלַי!

הורים וילדים בלימוד משותף להבאת הגאולה

גיליון מס' 2 | שבת חנוכה פרשת מקץ ל' כסלו תשע"ו | שנת הקהל

סודו של השמן

ילד/ילדה: חנוכה הגיע, איזה כיף! מדליקים נרות, אוכלים סופגניות, והכי חשוב.. מקבלים דמי חנוכה! רגע, חנוכה הוא החג היחיד שאין בו מצווה לעשות סעודה. מה נשתנה חנוכה מכל החגים, שבכל החגים אנו אוכלים סעודות, והלילה הזה מדליקים נרות?

אבא/אמא: קושיה יפה! הסיבה לכך היא, שהגזירה בחנוכה לא היתה על הגוף של עם ישראל, כמו בפסח ובפורים, שרצו להשמיד ולהרוג את היהודים. בנס חנוכה מטרת היוונים היתה 'להשכיחם תורתך' - גזירה רוחנית, לפגוע בנשמה של היהודי. לכן עיקר הניצחון של חנוכה היה נצחון רוחני - נצחון של הנשמה. זוהי הסיבה שחוגגים את חנוכה בדרך רוחנית של הדלקת נרות.

הנרות נמשלו לנשמות ישראל, כמו שכתוב "נר ה' נשמת אדם". בחנוכה עיקר הדגש הוא על הרוחניות, הנשמה, ואילו סעודה גשמית השייכת לגוף היא רק רשות - לא חייבים לעשות סעודה בחנוכה.

משמעות המאכלים

ילד/ילדה: הסעודה אותה אנו אוכלים בחגים מורכבת בעיקר מלחם, מים ויין, בעוד שבחנוכה המצווה העיקרית קשורה לשמן. כל אחד מהמאכלים נמשל לחלק אחר בתורה:

מים ולחם (או חלה) - הם מאכלים הכרחיים לקיום הגוף. אנו אוכלים ושותים לחם ומים בכל יום, ובכמות גדולה. לכן הם רומזים לחלק הנגלה שבתורה (= חומש, גמרא, הלכה וכו'), שהוא היה מאז ומתמיד הלימוד העיקרי (בעוד שבקבלה ובפנימיות התורה היו עוסקים רק יחידי סגולה). על ידי לימוד חלק הנגלה אנו יודעים כיצד ליטול ידיים, איזו ברכה לברך על האוכל ואיך לנהוג בכל מצב. לכן זהו חלק הכרחי בעבודת ה' שלנו.

יין, לעומת זאת, אינו משקה הכרחי, אלא מוסיף שמחה - "משמח אלוקים ואנשים". יין שותים רק בשבת ובזמנים מיוחדים, ולא בכל יום. היין נמשל לרזין דאורייתא - לסודות התורה. כמו שהיין טמון בענבים פנימה ואינו נראה מבחוץ, כך גם סודות התורה מכוסים ואינם גלויים לעין כל.

אבא/אמא: השמן - אינו הכרחי כלל, וגם לא שותים אותו כמו שהוא, אלא רק מוסיפים מעט ממנו למאכלים שונים, לתוספת תענוג. יתירה מכך, כמות מרובה של שמן עלולה להזיק לגוף. לכן השמן מבטא את פנימיות התורה, רזין דרזין דאורייתא - הסודות הכי עמוקים בתורה. בעבר, את חלק הסוד שבתורה היה אסור לגלות לכולם, משום שהיה יכול לגרום נזק ללומדים.

ילד/ילדה: הבנתי. חנוכה הוא החג של פנימיות התורה - השמן. אבל יש לי שאלה. הרי חנוכה אינו מהתורה אלא מדרבנן - מדברי חכמים. אז איך דווקא הוא מתאים לפנימיות התורה - לחלק הכי נעלה שבתורה?

מזימתם של היוונים

אבא/אמא: התורה ניתנה לעשות שלום ואור בעולם, וככל שהחושך והרע גוברים, מתגלה עוד חלק בתורה, שבכוחו להאיר את החושך.

עכשיו נראה איזו רעה גרמו היוונים: היוונים היו חכמים והעריכו את החוכמה הנפלאה שבתורה, אבל לא רצו להאמין במי שנתן לנו את התורה - בקדוש ברוך הוא. תלמי המלך, שחי כמאה שנה לפני אנטיוכוס, ביקש מזקני ישראל לתרגם את התורה ליוונית. חכמינו אמרו על היום בו תורגמה התורה ליוונית, שהוא יום קשה יותר מיום חטא העגל!

ילד/ילדה: יותר גרוע מחטא העגל?? אבל למה זה לא טוב שמתרגמים את התורה לעוד שפות? הרי כך עוד אומות יוכלו להבין וללמוד?

לזכות חיילי צבאות ה' שיום הולדתם חל השבוע **לוי יצחק רסקין ומנחם מענדל פליישר** שיחיו
ולזכות **אריה יהודה** בן **ציפורה חנה** לשנת הצלחה בגשמיות וברוחניות

אבא/אמא: בחנוכה אנו מוסיפים קטע בתפילה 'ועל הניסים'. שים לב עד כמה הניסוח שלו מדויק. ב'ועל הניסים' כתוב שהיוונים רצו 'להשכיחם תורתך'. הם לא היו נגד התורה, אלא נגד תורתך - התורה שלך, של ה'. רצונם היה 'לטמא את השמנים' - לתרגם את התורה ליוונית בשביל להוציא את הקדושה שבה, ולהפוך אותה לסתם חוכמה שכלית, כזו שלא מחייבת לקיים את כל מצוותיו של ה'.

ילד/ילדה: ואז, בזמן שהרע התגבר כל כך ונשקפה סכנה גדולה לאמונה של עם ישראל, קרה נס ונמצא פך השמן. המשמעות הרוחנית של נס פך השמן היא, שהתגלתה פנימיות התורה (=השמן), שאותה היוונים לא יוכלו לטמא. מדוע?

אבא/אמא: כשלומדים חומש או גמרא, על שור שנגח את הפרה למשל, לא תמיד זוכרים שזוהי תורה קדושה שנתנה מה', ויכולים לחשוב ח"ו שזוהי סתם חוכמה שכלית. ואז באה תורת החסידות, ומלמדת אותנו ש'אין עוד מלבדו' - כל דבר שנמצא בעולם נברא על ידי הקדוש ברוך הוא, וכמובן שהתורה היא חוכמתו של ה', ועלינו לקיים גם את המצוות שאיננו מבינים.

ילד/ילדה: נסכם בינתיים: שמן רומז לחלק הפנימי שבתורה. היוונים הרשעים רצו 'להשכיחם תורתך', ולכן קרה נס פך השמן - התגלתה פנימיות התורה, והאירה את החושך.

אבא/אמא: סיכום מעולה, ממשיכים!

בהשגחה פרטית, חנוכה מופיע בלוח השנה לאחר י"ט בכסלו, וזה מראה על הקשר ביניהם. ואכן, בי"ט בכסלו התחיל העניין של 'יפוצו מעיינותיך חוצה' - הפצת פנימיות התורה בכל העולם.

ילד/ילדה: בנס חנוכה היה ניצחון של פנימיות התורה, אך עדיין היא נשארה מוסתרת מרוב העם, שלמדו בעיקר את תורת הנגלה. רק בדורות האחרונים - לאחר התגלות הבעל שם טוב וממשיכו האדמו"ר הזקן, הפכה החסידות לחלק העיקרי בלימוד התורה. מדוע? מאותה סיבה שאמרנו קודם. ככל שהרע מתגבר - מתגבר גם צד הקדושה - גילוי התורה! ממש תרופה למכה..

בדורות האחרונים היה חושך כפול לעם ישראל, ולכן התגלתה תורת החסידות שמאירה לנו את החיים. כך כל אדמו"ר מנשיאי חב"ד גילה עוד ועוד מתורת החסידות, עד שהאדמו"ר הרש"ב הקים את ישיבת תומכי תמימים - הישיבה הראשונה בעולם שבה חלק עיקרי מסדר הלימוד היה לימוד חסידות!

אבא/אמא: הרבי מוסיף סיבה עמוקה יותר להוספה בגילוי החסידות בדורות האחרונים, מלבד הסיבה הראשונה של המלחמה ברע: בדורות האחרונים אנו מתקרבים לגאולה, ולכן לימוד פנימיות התורה מאפשר לנו טעימה מתורתו של משיח - שתתגלה בקרוב.

הרבי מלך המשיח מביא גם רמז יפה לכך: המשיח נקרא כך משום שימליכו אותו על ידי משיחתו בשמן מיוחד. וכמו שלמדנו, שמן רומז לפנימיות התורה. כלומר, אנו לומדים את 'השמן' שבתורה כטעימה מתורתו של משיח - המשוח בשמן!

קץ הימים וקץ הימין

ילד/ילדה: עכשיו נראה איך כל מה שלמדנו קשור לפרשת השבוע, 'מקץ'. במילה "קץ" - מלשון קצה, ישנם שני פירושים: קץ הימים- הקצה האחרון, סוף הגלות; וקץ הימין - הקצה הראשון (הימני), תחילת הגאולה. ואלו בדיוק שתי הסיבות להתגלות השמן, פנימיות התורה, בדורות האחרונים: 'קץ הימים' - בגלל ירידת הדורות והתגברות הגלות, ו'קץ הימין' - בשביל הטעימה מהגאולה המתקרבת ובאה!

אבא/אמא: בפרשתנו מסופר על פגישתם של פרעה ויעקב, לאחר שירד למצריים. פרעה שואל את יעקב אבינו מהו מספר שנותיו, ויעקב עונה תשובה תמוהה: "שלושים ומאת שנה... מעט ורעים היו שני ימי חיי". שואל הרבי: הרי לאחר המבול כתוב שחיי האדם יהיו רק 120 שנה, ואם כך 130 שנה אינן מועטות כלל וכלל?

ילד/ילדה: התשובה היא, שיעקב לא התכוון למעט בכמות השנים, אלא למעט באיכות - במטרה של החיים. מטרת חייו של יעקב היתה להביא את הגאולה, וכל עוד לא הצליח והגאולה עדיין לא באה, ימיו הם 'מועטים' - חסרים ולא שלמים! לכן מבהיר זאת יעקב לפרעה מיד כשמגיע למצרים. בכך הוא מצהיר שהוא ובניו לא יסתפקו בארץ גושן בלבד, אלא יגיעו לבסוף לכל העולם ויכינו את כולו לגאולה!

אבא/אמא: יהי רצון שעוד היום, בחג החנוכה ה'תשע"ו, הקב"ה ייתן לנו את ה"דמי חנוכה" - יביא עוד היום את הגאולה האמתית והשלימה בפועל ממש, ונזכה לחנוכת בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן!

על-פי 'דבר מלכות' ש"פ מקץ תשנ"ב

הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעִיקָּר

כמו שבחנוכה מוסיפים נר בכל יום - "מוסיף והולך" - כך נוסיף כל יום במעשים טובים להבאת הגאולה ובלימוד ובהפצת השמן = פנימיות התורה, כדי שיאיר החוצה על כל סביבתנו - "פתח ביתו מבחוץ", ונוסיף כל יום בחיזוק האמונה והציפיה לגאולה, עד כדי כך שכל עוד שמשיח צדקנו לא בא - נרגיש כמו יעקב אבינו, שימינו חסרים ומטרת חיינו טרם התמלאה.